

Janelle Luggie, Shutterstock

EORey, Shutterstock

LIMBURGS ACCENT, AUSTRALISCHE TERMEN EN EEN ZORGZAME QANTAS-PURSER

Gustavo Frazao, Shutterstock

Een quizvraag. Stel je voor: Je vertoeft drie jaar onafgebroken in Australië. Je spreekt al die tijd voornamelijk Engels. Dan kom je terug in Nederland. Welk accent is dan geruisloos in je Nederlandse spreektaal geslopen? Juist ja, de Limburgse tongval. Voor de enkeling die dacht dat het Engels was, hier de uitleg. Als pasgetrouwd stel vertrokken we in 1972 naar Australië, waar ik met een beurs voor drie jaar op zak onderzoek ging doen in Aboriginal Arnhem Land. We deden vreselijk ons best om het Australisch Engels machtig te worden en grepen elke gelegenheid aan om dat ideaal snel te bereiken. Op de universiteit, in de pubs, bij mensen thuis, met mijn supervisors – *you name it, we did it*, leergerig als we waren. Behalve... onder elkaar. Dan spraken we het dialect uit onze geboortestreek: Kerkrade, Zuid-Limburg.

Terug in Nederland bleek die zangerige, door zachte g's gedomineerde uitspraak van het ABN weer in volle glorie mijn klankbeeld te domineren. Dat had ik zelf niet zo in de gaten, maar mijn bezorgde landgenoten buiten Limburg lieten niet na daar dagelijks op te wijzen. "Je spreekt met een veel zwaarder Limburgs accent dan voor je vertrek", merkten onder andere mijn jaargenoten in Nijmegen op. "Maar," zeiden ze geruststellend, "dat nog liever dan een overdreven Engelse tongval na slechts drie jaar Australië. Dat zou pas echt erg zijn." Helemaal mee eens.

Wel waren er in ons spraakgebruik geruisloos enkele typische Engelse vaktermen geslopen. Dat was geen aanstellerij, maar het gevolg van situaties, die we in Australië voor het eerst meemaakten. Enkele voorbeelden: Ik haalde in Sydney mijn rijbewijs. Daarvoor had ik zo'n twintig degelijke rijlessen (en twee examens) nodig. Geen overbodige luxe in deze metropool, waarover formule 1-coureur Sir Stirling Moss ooit opmerkte dat hij zich veiliger voelde op een racebaan dan in het stadsverkeer van Sydney. Engelse termen als *clutch*, *gear*, *gas*, *accelerate* en *brakes* beten zich vast in mijn hersenpan en floepten er terug in Nederland nog vaak spontaan uit. Ook de geboorte van ons eerste kind in het Mother and Children's Hospital in Annandale verrijkte ons Engels met een aantal nieuwe uitdrukkingen. Toen na een aantal uren *labour* baby Jacqueline arrived – een paar dagen *overdue* – knipte de *midwife* het (*umbilical*) *cord* door. Die woorden verdrongen later bij de geboorte van dochters Sandra en Nicole in Nijmegen nog wel eens de inmiddels gangbare Nederlandse termen. Dan Australië en wijn. Hoewel ik voorheen ook wel een glaasje wijn dronk, leerde ik deze godendrank pas echt waarderen in Australië. Ook dat leverde een aantal nieuwe termen op, die zich moeiteloos een vaste plek in mijn onderbewustzijn verwierven. Na wat slechte ervaringen met *plonk* (hoofdpijnwijn) uit een *cask* (kartonnen doos) stapte ik snel over naar *claret* (Australisch voor Bordeaux-wijnen), liefst van een *vintage*-jaar. Zoiets dus.

Ooit profiteerde ik op een bijzondere wijze van deze vaktermen. Op de zoveelste lange vlucht naar Australië - nu weer met Qantas - kon ik 's nachts de slaap niet vatten. Ik vroeg de purser een glaasje *claret* als slaapmutsje. Hij zette het bekende kleine Economy Class-flesje voor me neer en vroeg terloops of ik belangstelling had voor Australische wijn. Nu wilde het toeval dat ik, na mijn voorgenomen werk in Arnhem Land en Canberra, een excursie gepland had naar de Hunter Valley, een fraai wijngebied ten noorden van Sydney. Dat vertelde ik hem. Tot mijn verbazing graaide hij het flesje voor mijn neus weg en verdween, om even later terug te keren met een echte fles wijn en een echt glas. Hier, zei hij, een *vintage claret* uit First Class, geniet er maar van. De purser bleek afkomstig uit de Hunter Valley en waardeerde, zo liet hij me weten, de belangstelling van een buitenlander voor zijn wijnstreek. Na nog een aantal nuttige tips over de Hunter nam hij met een handdruk afscheid om zich weer om andere passagiers te bekommeren. Als ik een volgende keer met Qantas vlieg, laat ik opnieuw zo strategisch mogelijk weten dat ik van plan ben een wijngebied te bezoeken; de Barossa Valley of Margaret River bijvoorbeeld. Mocht een purser de hint begrijpen, zal ik een *Penfolds Bin 170 Kalimna Limited Edition Shirza* - à raison van achttienhonderd dollar per fles - zeker niet afslaan. Dat doet dan echt recht aan de *Spirit of Australia*, de slogan die de Qantas-A380 op de achterkant van dit fraaie magazine zo treffend uitstraalt. ■

Ad Borsboom is emeritus hoogleraar Pacific Studies aan de Radboud Universiteit te Nijmegen
www.terra-australis.nl